

Évközi 20. vasárnap

Zsid 12,1-4

„A tanúk serege”

¹Ezért mi, akiket a tanúknak ilyen felhője övez, váljunk szabaddá minden teherből, különösen a bűntől, amely behálóz minket, és fussuk meg kitartással az előttünk levő pályát. ²Emeljük tekintetünket a hit szerzőjére és bevezetőjére, Jézusra, aki a rá váró öröm helyett elszenvedte a keresztet, nem törődött a gyalázattal, és most az Isten trónjának jobbján ül. ³Igen, gondolatok órá, aki a bűnösök részéről ekkora ellentmondást viselt el, hogy ne lankadjatok, és bensőleg el ne csüggedjete. ⁴A bűn elleni küzdelemben még nem álltatok ellen a véretek ontásáig.

A levél művelt zsidóknak íródott, akik jól ismerték a makkabeusi háborúkról szóló patetikus történetírás legjellemzőbb alkotását, a Makkabeusok könyveit (1Mak, 2Mak). Ezekben minden zsidó hősi fokon a hit tanúja, még az életénél is jobban ragaszkodik a vallási előírásokhoz, és ezzel a szilárd tanúságtétellel nagy tiszteletet vív ki a pogányok körében is. E háborúk vallási hátterében IV. Antióchosz Epifánész (Kr. e. 175–164) erőszakos hellenizációja állt, aki pogánnyá akarta tenni a zsidókat is. Ha nem követik a pogány szokásokat, hanem kitartanak az egyetlen Isten hitében, kegyetlenül megkínóztatta és megölette őket. A könyvben bemutatott hősök és a valóság azonban némileg különböztek egymástól, ugyanis abban a korban sem volt mindenki ilyen hős.

A szerző elsősorban Krisztus tanúságtételét ajánlja a keresztény közösség figyelmébe. A tanúságtétel legnagyobb ellensége a bűn, amely minden tanúságtevő életét megterheli, de csodálatos, hogy ezen túl tudja magát tenni. A levél szerzője a bűntől való megszabadulást tartja a legfontosabb feladatnak. Ez csak Krisztus követésével lehetséges, a keresztények csak tőle nyerhetnek erőt.

A levél olyan időben íródott, amikor a pogány társadalom már nem tekintett egyértelműen pozitívan a keresztényekre, ezért a közösségnek meg kellett vívnia a maga harcát a pogány társadalommal is. Talán sokan ennek a harcnak, a kereszténység társadalmi elismertetését tartották fontosabbnak. A levél szerzője tudja, hogy a közösség elismerése csak akkor igazán sikeres, ha maga a közösség belsőleg tiszta marad.

Ez csak akkor lehetséges, ha a közösség és az egyén igazságtalan gyalázatot is el tud viselni. A hamis vádaskodásnak ugyanis az a legnagyobb veszélye, hogy akit hamisan vádolnak, az megkeseredik, és már

csak saját igazságáért küzd. Krisztus nem ezt tette, hanem elviselte a gyalázatot, hogy bűnösnek mondottként kellett meghalnia, pedig igaz volt. A levél szerzője tudja, ezt a lépést a legnehezebb megtenni – de azt is tudja: ez a valódi Krisztus-követés.

Krisztus a rá váró öröm helyett szenvedte el ezt a gyalázatot. Ez a másokért elszenvedett gyalázat emeli őt minden hívő számára követendő példaképpé. Aki ezt képes elviselni, az a hit követője. Ebben az összefüggésben a hitről nem doktrinális értelemben, hanem gyakorlati morális értelemben beszél a szerző. A levél írója azt is tudja, hogy ilyen értelemben a hit nem egyetlen döntés, hanem folyamatos küzdelem eredménye: küzdelem a külvilággal és küzdelem az egyénnek önmagával. Krisztus szenvedésének értelmét csak ezen a küzdelmen keresztül ismeri fel a hívő. Nem elméleti ismeretről van tehát szó, hanem annak a belátásáról, hogy érdemes gyalázatot elviselni, mert ennek üdvösség-közvetítő ereje van.

Krisztus megismerésének számos szintje van. A legtöbb katekézisben megismerjük a legfontosabb eseményeket, vallási fogalmakat, erkölcsi rendszert. Ez az ismeret azonban csupán elméleti. Ezeknek a megismert erkölcsi törvényeknek a megtartása az antik erénytanak felel meg, amelyet a pogány világban megtanulható viselkedési szabálynak véltek. A keresztény erkölcsi tanítás ezt az elképzelést részben átvette, erre épül a keresztény erkölcsi tanítás és nevelés rendszere. A Zsidóknaki írt levélben azonban ezen túllép a szerző. Arról a szintről beszél, amely a megtanult etika után következik: amikor az etikátlanságot el kell viselni. Amennyiben ezt elfogadja az egyén és a közösség, akkor válik alkalmassá arra, hogy Krisztust közvetítse. Minden kanonizált és nem kanonizált szent, aki Krisztus hűséges tanúja volt, ezt a szintet érte el, a hite vált életévé, és az élete Krisztus követése lett a gyalázaton keresztül is.

Sok esetben tapasztaljuk, hogy az üldözött keresztény közösségek, amelyeknek a pusztulását prognosztizáljuk, valójában a legértékesebb keresztény közösségek, tagjai az üldözés közben élik meg legértékesebb keresztény életüket. Amint az üldözés elmúlik, új jelenségek és rivalizálások jelennek meg a közösségben, amelyek a gyalázatos időkben nem voltak, mert erkölcsi nagysággal küzdöttek a túlélésért. Ez a jelenség a keresztény egyház életében ismétlődik. Ezért fontos feltenni magunknak a kérdést: vajon a bűn elleni küzdelemben mennyire voltunk erősek? Minden más kérdés lényegtelen a Krisztus-követés hitelessége szempontjából. A keresztény közösség csak akkor működik, ha – követve a szenteket – az adott korban a tanúk serege marad.